

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VII. Intelleximus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

impropria verba continentem, aut malè ordinatum iudex reijcere potest, imò lacerare, relicta tamen potestate auctori, vt alium offerat, si autem recipiat, nec Aduersarius contradicat, & lis contestata sit, procedi debet, si ex actis iudicis etiam supplente officio nihilominus appareat, quid & ex qua causâ petatur, vti Abbas docet hic n. 12. Decius num. 10.

CAPITVLVM VII.

Intelleximus.

PARAPHRASIS.

Licet excommunicatus in iudicio stare non possit, excipitur tamen, si ipse conueniatur vt reus, quia non oportet eum ex malitiâ commodum referre, debet autem per alium respondere.

SUMMARIVM.

1. Excommunicatus in iudicio stare non potest, nisi reus.
2. Repelli potest à reo per exceptionem, & à iudice, etiam non vitandus, modo excommunicatio notoria sit.
3. Acta tamen iudicij valent, si contra excommunicatum, licet vitandum, exceptum non sit.
4. Etiam Notarius & quicumque alius excommunicatum à iudicio repellere potest.
5. Reus excommunicatus, maximè vitandus, cogi potest ad constituendum procuratorem, si causa ardua non sit, & habere procuratorem possit, cuius debitum salarij dare.

NOTANDVM. Licet excommunicatus in iudicio agere seu alterum conuenire non possit, potest tamen conueniri vt reus.

Quod ad priorem attinet partem, vel excommunicatus agere vult in causâ excommunicationis suæ, tum si dicat eam iniuste latam esse, ad iudicium non admittitur, nisi prius absoluat, si autem proponat esse

etiam irritam, tunc ad probandam intentionem admitti potest; fermè tamen consultum est, vt prius ad cautelam absoluat, quàm audiatur, c. per tuas 40. de sententia excommunicationis: vel excommunicatus in aliâ causâ agere vult, & repelli potest, etsi toleratus sit, sin autem non toleratus seu vitandus, à iudice ex officio repelli debet: verùm si nec à iudice, nec ab aduersario repellatur, acta iudicij valent. Et debent hæc intelligi de omni actione criminali & ciuili, in foro Ecclesiastico & seculari, siue excommunicatus per se, siue per Procuratorem agat, l. iuxta regulam 67. quod alicui non licet suo nomine, nec alieno licebit.

Quòd excommunicatus quicumque à reo repelli possit per exceptionem, dummodò, si excommunicatio notoria nō sit, eam intra dies octo demonstrat, habetur in c. 1. de except. in 6. & videri potest Suar. de censur. d. 16. f. 3.

Quòd verò etiam à iudice repelli possit excommunicatus etiam non vitandus, si excommunicatio publica seu notoria sit, constat ex eo, quia iure antiquo talis repelli debebat cit. c. in fine: iure autè nouo post Constantiensis extrauagantem, hoc discrimen est inter excommunicatum vitandum & non vitandum, quòd ille repelli debeat, iste autem possit, cum nihil de rigore iuris antiqui ob fauorem excommunicati remissum fuerit. Vide in c. prudentiam 21. §. 6. de offic. delegati. Denique quòd acta iudicij valeant, si contra excommunicatum quamuis vitandum, exceptum non sit, constat ex c. 1. & docui lib. 1. tr. 5.

His adde, quòd non tantum iudex & aduersarius, sed etiam notarius & quicumque alius excommunicatum à iudicio repellere queat secundum Gl. receptam in cit. c. 1. ver. opponit, & tradit Dec. n. 19. generalem dans regulam: si iudex ex officio propter bonum publicum supplere debeat, etiam tertium, cuius propriè non interest, admittendum esse.

Quod ad posteriorem partem attinet, videl. reum conueniri posse, ratio in textu est, ne ex iniquitate commodum reportet, quare annotauit hic Abb. n. 3. Dicus. in reg. 61.

in 6.

in 6. sicut dispositio seu lex edita in alicuius fauorem cedere non debet in eiusdem dispendium iuxta reg. cit. 61. quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum, ita & vice versa si quid statutum sit in pœnam vel odium alicuius, non debet id per se ac directè cedere in eius commodum aut honorem; consequenter verò reo permessa est omnis facultas se defendendi seu omnia agendi, quæ necessaria sunt, ne in iudicio succumbat, quare contra actorem excipere potest, si & ipse excommunicatus sit, teste Decio n. 18. Item iudicem suspectum recusare, ab eius sententiâ appellare, appellationemque prosequi, sicuti hic Glossa monet, & constat ex c. cum inter, 6. vbi tamen adiungitur, quod reus excommunicatus actorem in alia causa reconuenire non possit, cum ea non ad defensionis necessitatem, sed ad nouæ causæ voluntariam prosecutionem spectet: etenim in hac materiâ exactè distinguendum est inter necessarium & voluntarium, nam etiam ipse actor excommunicatus toleratur, si in iudicio causam agere cœpit, nec repulsus sit, postea à reo cõpelli poterit, vt eam prosequatur iuxta Authent. Qui semel, c. quomodo & quando, & tradit Abb. & Decius n. 10. Nam hoc casu non agitur de commodo actoris, sed magis de incommodo. Præterea si aliquis ad beneficium instituendus sit, vel eius electio confirmanda, tum etiam excommunicatus & vitandus, se opponere potest propter necessitatem, si vel ipse in beneficio ius habeat, vel agatur de publico bono Ecclesiæ suæ, cuius ipse membrum est, ne Prælatum indignū acquirat, sicut resoluit Glossa in c. exhibita. Sed & vice versa si reus voluntarius sit, cogatque aliquem ad agendum v.g. infamatorum suum, vt in iudicio intra tempus à Iudice statuendum ostendat verum esse, quod obiecerat, iuxta l. diffamari 5. C. de ingenuis, cum hoc casu agatur de commodo rei, obstabit ei exceptio excommunicationis, vt docet Suar. l. c. sect. 6. n. 11. Sayrus lib. 2. cap. 8. num. 12.

Restat quæstio, cum certum sit, quod reus excommunicatus procuratorem constitue-

re possit, immò decentius hoc fit, quàm si ipsemet in iudicio compareat, num ad hoc compelli queat, vt procuratorem mittat? Gl. hic ver. conueniri, Abb. n. 8. Suarez sect. 4. n. 6. existimant, quod etiam per se stare in iudicio, ac defendere se possit. Contrarium docet Imola hic n. 2. & Decius, quia in hoc capitulo clarè dicitur, quod debet per alium in iudicio respondere, quare sequor hanc sententiam, si causa ardua non sit, & reus excommunicatus idoneum Procuratorem habere queat, eique debitum salarium dare, cogi eum posse ad constituendum Procuratorem, quod maxime procedit, si reus vitandus sit, aut in morâ petendæ absolutionis, nam hoc casu Iudex præsertim Ecclesiasticus citare reum potest hac lege, vt per se non compareat, nisi absolutionem prius impetrarit, alioquin Procuratorem mittat, dummodò, vt dixi, sine magno suo incommodo id facere possit, ne alioquin afflicto altera addatur afflictio.

CAPITVLVM VIII.

Clerici.

PARAPHRASIS.

Cum Imperator dicat, quod leges non dedignantur sacros canones imitari, sacris autem canonibus generatim statutum sit, vt clerici de omni crimine coram Iudice ecclesiastico, non seculari conueniantur, consequens est, nullam in hac re canonibus contrariam consuetudinem præualere posse.

SUMMARIVM.

1. Nulla consuetudo, quantumvis immemorialis, præualere potest aduersus ecclesiasticam immunitatem, seu exemptionem Clericorum & Religiosorum à iurisdictione seculari.
2. Iustinianus Imp. in Auth. Vt Clerici apud proprios Episcopos, collat. 6. §. Si vero, SS. Canonibus & Ecclesiasticæ liberta-